

загальних принципах з урахуванням проголошених Конституцією України пріоритетів, а також відповідати сучасним вимогам правової, соціальної, демократичної держави.

Висновки. Таким чином, питання реформування адміністративно-деліктного права, розробка

та прийняття нового кодифікованого адміністративно-деліктного нормативно-правового акта, що відповідав би сучасним вимогам правової, соціальної, демократичної держави, є дуже актуальними та складають один із пріоритетних напрямів реформ сьогодення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 7 грудня 1984 року № 8073-X (зі змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1984. – Додаток до № 51. – Ст. 1122.
2. Коломоєць Т.О. Кодекс як джерело адміністративного права України: історія, сучасність та перспективи : [монографія] / Т.О. Коломоєць, Ш.Н. Гаджиева. – Запоріжжя : ЗНУ, 2014. – 176 с.
3. Горбань В.С. Понятие, теория и проблемы формирования общей концепции эффективности законодательства / В.С. Горбань. – М. : ИД «Юриспруденция», 2009. – 160 с.
4. Система // Большой Российский энциклопедический словарь. – М. : БРЭ, 2003. – С. 1437.
5. Сагатовский В.Н. Основы систематизации всеобщих категорий / В.Н. Сагатовский. – Томск, 1973. – 431 с.
6. Черняк Ю.И. Системный анализ в управлении экономикой / Ю.И. Черняк. – М. : Экономика, 1975. – 191 с.

УДК 341.33

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ УНИКНЕННЯ ПОДВІЙНОГО ОПОДАТКУВАННЯ ГРУПОЮ КОМПАНІЙ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

LEGAL REGULATIONS DOUBLE TAXATION MACHINERY COMPANIES IN EUROPEAN UNION

Насиров Р.М.,

здобувач

Інституту законодавства Верховної Ради України

Статтю присвячено дослідженню правового регулювання подвійного оподаткування в Європейському Союзі. Основною проблемою в цій сфері є подвійне оподаткування прибутку транскордонних компаній, у яких материнські й дочірні структурні одиниці розташовані в різних державах-членах Європейського Союзу. У статті проводиться аналіз основного європейського нормативного акта, який вирішує проблеми подвійного оподаткування груп компаній на теренах Європейського Союзу, – Директиви 90/435/ЕЕС щодо оподаткування дочірніх і материнських компаній. Документ запобігає подвійному оподаткуванню компаній однієї й тієї ж групи, які розташовані в різних країнах-членах шляхом звільнення від податків на дивіденди й інші види розподілу прибутку, виплачуваного дочірнім компаніям материнською.

Ключові слова: податки, подвійне оподаткування, оподаткування прибутку, материнська й дочірня компанії, Директива 90/435/ЕЕС щодо загальної системи оподаткування, яка застосовується до материнських компаній і дочірніх підприємств різних держав-членів.

Статья посвящена исследованию правового регулирования двойного налогообложения в Европейском Союзе. Основной проблемой в этой сфере является двойное налогообложение прибыли трансграничных компаний, в которых материнские и дочерние структурные единицы расположены в разных государствах-членах Европейского Союза. В статье проводится анализ основного европейского нормативного акта, который решает проблемы двойного налогообложения групп компаний на территории Европейского Союза, – Директивы 90/435/ЕЕС о налогообложении дочерних и материнских компаний. Документ предотвращает двойное налогообложение компаний одной и той же группы, которые расположены в разных странах-членах путем освобождения от налогов на дивиденды и другие виды распределения прибыли, выплачиваемой дочерним компаниям материнской.

Ключевые слова: налоги, двойное налогообложение, налогообложение прибыли, материнская и дочерняя компании, Директива 90/435/ЕЕС по общей системе налогообложения, которая применяется к материнской и дочерним предприятиям различных государств-членов.

The article researches the legal regulation of double taxation in the European Union. The main problem in this area is the double taxation of income of cross-border companies in which the parent and subsidiary companies are located in different Member States. The article analyzes the European regulation, which aims to solve the problem of double taxation of group companies in the European Union. Parent-Subsidiary Directive 90/435/EE is applicable in Member States through tax exemptions on dividends and other profit distributions transmitted by the parent company to subsidiaries.

Key words: taxes, double taxation, profit taxation, parent and subsidiary companies, Parent Subsidiary Directive 90/435/EEC.

Актуальність теми. На відміну від держав-членів Європейський Союз (далі – ЄС) не має компетенції в регулюванні податкової сфери. Норми, що регулюють формування європейського бюджету, прийняті в різних юридичних площинах різними інституційними органами ЄС. Така різниця в регулюванні відображається в Договорі про функціонування Європейського Союзу у вигляді різниці між «податковими» нормами (ст. ст. 110–113) та «фінансовими» нормами (ст. ст. 310–325) [1]. Можна говорити про те, що, незважаючи на відсутність повноцінної європейської системи оподаткування, певна система законодавчого регулювання податкової сфери все ж таки існує.

Виклад основного матеріалу. Щодо оподаткування прибутку компаній (прямого оподаткування), то в Договорі про функціонування Європейського Союзу (далі – ДФЄС) містяться вищезгадані дві групи положень європейського законодавства, які надають компетенцію чи встановлюють заборони, що регулюють відповідний вид податків, проте, на відміну від непрямих податків, у тексті ДФЄС вони прямо не згадуються. Треба наголосити на тому, що ДФЄС не містить прямих норм, які надають еквівалентні до прямого оподаткування компетенції Раді ЄС чи Європейському парламенту. Крім того, ст. 114 виключає питання оподаткування зі сфери їх дії. Це не означає, що взагалі не можна приймати законодавчі акти щодо прямого оподаткування. Це скоріше говорить про те, що такі положення можуть прийматися тільки на основі первинних норм (наприклад, ст. 115 та ст. 352 ДФЄС) і тільки за умов, що такі норми слугують основним цілям ЄС. Крім того, незалежно від положень установчих угод щодо оподаткування, ДФЄС надає європейським громадянам права та свободи, які забезпечують принцип недискримінації, свободу руху та зайняття економічною діяльністю в межах ЄС. До таких прав належать свобода руху працівників (ст. ст. 43–48), свобода заснування (ст. ст. 49–55), свобода надавати та отримувати послуги (ст. ст. 56–62), свобода руху капіталу та платежів (ст. ст. 63–66), та право на вільний рух і проживання на території ЄС (ст. 21 ДФЄС). Оскільки обсяг застосування перерахованих прав і свобод не обмежується законодавчою компетенцією ЄС, до нього також можна відносити національні норми держав-членів, які регулюють прямі податки. Відповідно до європейської судової практики, незважаючи на те, що європейське право прямо не регулює сферу прямих податків, відповідні національні закони держав-членів обов'язково повинні відповідати його положенням (ECJ, 14 February 1995, Case C-279/93, Finanzamt Köln-Alstadt v Schumaker, ECR I-225, para. 21; 13 December 1967, Case 17/67, Neumann Hauptzollamt Hof/Saale, ECR I-441).

Що стосується вторинного законодавства у сфері прямих податків, то законотворча робота Ради ЄС відбувається на основі ст. 115 ДФЄС. У сфері оподаткування прибутку компаній Рада ЄС прийняла декілька директив. Однією з актуальних проблем, які виникають у процесі оподаткування прибутку групи компаній, структурні одиниці якої розташовані в різних

держав-членах, є подвійне оподаткування. Насамперед проблема з'являється внаслідок застосування різних правил до транскордонних і «внутрішніх» виплат. Незважаючи на те, що державами-членами, незалежно від існуючої системи оподаткування дивідендів, вживаються заходи для зменшення податкового навантаження на них, ризик подвійного оподаткування зберігається під час транскордонної виплати дивідендів. Вирішити цю проблему була покликана Директива 90/435/ЕЕС щодо загальної системи оподаткування, яка застосовується до материнських компаній і дочірніх підприємств різних держав-членів (далі – Директива 90/435/ЕЕС). Вона забезпечує уникнення подвійного оподаткування групою компаній, структурні одиниці якої зареєстровані в різних державах-членах [2].

Директива № 90/435 (Parent-Subsidiary Directive) стосується оподаткування дочірніх і материнських компаній, що знаходяться в різних державах-членах, та покликана врегулювати проблему, яка виникає у зв'язку з тим, що податкове законодавство держав-членів ставить транснаціональні групи компаній у невідповідне становище. Відповідно до національного законодавства держав-членів групам компаній, що знаходяться «по різні сторони кордону», надається менш сприятливий режим оподаткування, ніж національним групам компаній і тим паче ніж звичайним національним компаніям. Це може виражатися в обмеженнях на відрахування відсотків та інших платежів між компаніями групи, обмеженнях на перенесення збитків (витрат) із дочірньої компанії на материнську тощо. Крім того, певні труднощі для груп компаній можуть виникати через відмінності в системах оподаткування прибутку різних держав-членів. Крім зазначеного вище, материнські й дочірні компанії, що знаходяться в різних державах-членах, ризикують бути оподаткованими двічі, оскільки податок стягується і державою, у якій розташована компанія-отримувач коштів, і державою, де розташована компанія-платник (так званий «податок у джерела» (withholding tax) – податок, яким обкладаються деякі виплати, що здійснюються за кордон; як правило, цей податок стягується з усієї суми платежу). Наприклад, у Великобританії такі правила називаються «group relief rules»: за володіння однією компанією часткою, що перевищує 75% володіння іншої компанії, (75% group), некапітальні витрати однієї і з компаній за поточний рік можуть бути зараховані замість прибутків іншої компанії [3].

Як правило, у такій ситуації застосовується відповідний договір про уникнення подвійного оподаткування, проте його застосування передбачає спеціальну процедуру (подання заяв, підтверджень резидентства від податкових органів іншої держави-контрагента тощо), а тому його застосування є обтяжливим і незручним, тоді як розрахунки всередині групи – повсякденна діяльність компанії. Крім того, міжнародні договори про уникнення подвійного оподаткування можуть встановлювати обмеження на застосування їхніх норм до тих чи інших виплат; ще більші обмеження можуть встановлювати національні податкові органи у своєму тлумаченні положень договорів.

Директива 90/435/ЕЕС передбачає усунення подвійного оподаткування за допомогою усунення податку в джерела в державі компанії-платника дивідендів із паралельним вирахуванням компанії-одержувачем дивідендів податку, сплаченого з розподіленого прибутку компанії-платником дивідендів або за допомогою виключення дивідендів з оподаткування. Держави-члени також можуть виключити з податкової бази компанії-отримувача дивідендів витрати на управління. Такі витрати можуть бути встановлені у вигляді твердої ставки, яка не повинна перевищувати 5% дивідендів.

Директива 90/435/ЕЕС визначає низку елементів податку стосовно материнських і дочірніх компаній, зокрема об'єкт оподаткування, порядок і способи сплати податку. Ставки залишаються за межами Директиви 90/435/ЕЕС. При цьому навіть щодо регламентованих Директивою 90/435/ЕЕС об'єктів оподаткування використовується техніка регулювання, властива міжнародним договорам. Так, об'єкт оподаткування як прибуток визначається за умов, що останній:

- отриманий материнськими компаніями одних держав-членів від їх дочірніх компаній в інших державах-членах;

- отриманий на території держав-членів дочірніми компаніями від материнських компаній інших держав-членів.

Директива 90/435/ЕЕС не містить визначення самого поняття «прибуток», відсилаючи для цього до норм національного законодавства, при цьому регламентує лише розподіл прибутку компаніями. Таким чином, дія Директиви 90/435/ЕЕС багато в чому залежить від національного підходу до визначення прибутку. Скоріше за все поняття прибутку залишилося за межами регулювання у зв'язку з тим, що: а) вводити будь-який особливий порядок визначення прибутку для цілей здійснення розподілу прибутку між компаніями в рамках групи було б надзвичайно незручно, передусім для самих компаній; б) навряд чи держави-члени були готові до такого серйозного втручання в їх національне податкове законодавство, як регулювання порядку визначення прибутку.

Суб'єктами оподаткування, на яких поширюється дія Директиви 90/435/ЕЕС, є компанії, які відповідають таким критеріям (ст. 2):

- компанії повинні бути створеними в певній організаційно-правовій формі, визначеній Директивою 90/435/ЕЕС;

- компанії повинні бути податковими резидентами держави-члена (держав-членів) ЄС, проте не повинні бути також податковими резидентами держав, які не є членами ЄС, на підставі договорів про уникнення подвійного оподаткування, укладених із такими третіми державами;

- компанії повинні бути суб'єктами оподаткування податком на прибуток, назви якого в різних державах-членах ЄС перераховані в ст. 2 Директиви 90/435/ЕЕС, або іншим податком на прибуток, який у майбутньому замінить один із перерахованих у цій статті податків.

За дотримання всіх вищезгаданих критеріїв Директива 90/435/ЕЕС застосовується до відносин

між материнськими й дочірніми компаніями. Згідно зі ст. 3 Директиви 90/435/ЕЕС материнською компанією буде вважатися та компанія, яка володіє не менше 25% акцій у компанії, розташованої в іншій державі-члені (дочірньої компанії). Згідно з п. 2 ст. 3 Директиви 90/435/ЕЕС держави-члени можуть замінити критерій володіння часткою в капіталі критерієм володіння правами під час голосування.

Варто відзначити, що Директива 90/435/ЕЕС встановлює досить високу частку участі, необхідну для визнання компаній материнськими (дочірніми). Наприклад, згідно з національним законодавством Великобританії ця частка володіння становить 10% голосуючих прав (voting rights) у компанії. Для уникнення зловживання положеннями Директиви 90/435/ЕЕС (шляхом, наприклад, концентрації голосуючих акцій у руках одного акціонера, яким може бути навіть траст, спеціально створений для цих цілей) із метою ухилення від податків передбачений також мінімальний термін, протягом якого повинна мати місце участь у дочірній компанії, а саме 2 роки [4].

Застосування Директиви 90/435/ЕЕС протягом певного періоду часу виявило низку проблем. Насамперед сфера застосування Директиви 90/435/ЕЕС була досить вузькою: вона застосовувалася лише до перерахованих у ній видів компаній за частки прямої участі компанії-одержувача дивідендів не менше 25%. Крім цього, Директива 90/435/ЕЕС встановлювала додаткові умови: і компанія-платник, і компанія-отримувач дивідендів мають бути платниками податку на прибуток у своїх державах, а частка участі повинна зберігатися протягом як мінімум двох років (в іншому випадку держави-члени мають право не застосовувати положення Директиви 90/435/ЕЕС).

Отже, Директива 90/435/ЕЕС не застосовувалася до таких виплат дивідендів між компаніями-резидентами різних держав-членів ЄС:

- виплати на користь компаній, які відносяться до типів, що не наведені в Додатку до Директиви 90/435/ЕЕС. До таких компаній відносяться, наприклад, так звані «спрошені» акціонерні товариства (корпоративна форма, що з'явилася у Франції після 1990 р.), а також компанії, які з тих чи інших причин були виключені зі списку, прикладеного до Директиви 90/435/ЕЕС (наприклад, бельгійські кооперативні товариства). Директива 90/435/ЕЕС також загалом не застосовувалася до товариств, незважаючи на те, що в деяких державах-членах товариства є платниками податку на прибуток або можуть бути такими, вибравши відповідний режим оподаткування;

- виплати на користь компаній, які не є платниками податку на прибуток у державах-членах, або виплати від таких компаній. Варто зазначити, що національне законодавство держав-членів може класифікувати виплати товариства на користь його членів як дивідендів. Однак якщо товариство не є платником податку на прибуток, Директива 90/435/ЕЕС не буде до нього застосовуватися;

- виплати на користь компаній, частка прямої участі яких у компанії платника становить менше 25%. Вважаємо, що 25% – достатньо істотна частка участі,

розмір якої для великих компаній може становити сотні мільйонів євро. Те, що участь має бути прямою, виключає зі сфери застосування Директиви 90/435/ЄЕС великі холдинги, коли материнська компанія може мати частку прямої участі, складову менше 25%, у той час як частка непрямой участі через інші дочірні підприємства тієї ж холдингової компанії може значно перевищувати встановлений Директивою 90/435/ЄЕС поріг. Ці положення Директиви 90/435/ЄЕС істотно ускладнювали реструктурування холдингів;

- виплати в межах багаторівневих холдингів. Під час виплати дивідендів від дочірньої компанії на користь материнської компанії й від материнської компанії далі на користь компанії-власника акцій материнської компанії остання не може зарахувати податок, сплачений першою компанією-платником дивідендів із прибутку. Те, що компанія – кінцевий одержувач дивідендів може зарахувати лише податок, сплачений їй безпосередньою дочірньою компанією, демонструвало непристосованість Директиви 90/435/ЄЕС для цілей великого бізнесу;

- виплати на користь компанії, що не володіла 25% статутного капіталу компанії-платника безперервно протягом останніх двох років;

- виплати дивідендів постійного представництва компанії за тримання акцій (часток) через постійне представництво. Директива 90/435/ЄЕС навмисно не регулювала це питання. Існували різні точки зору щодо її застосування до виплат за акціями, якими володіє постійне представництво. Превалювала точка зору, згідно з якою положення Директиви 90/435/ЄЕС повинні поширюватися на дивіденди, одержувані постійними представництвами компаній. Ця точка зору ґрунтувалася на ст. 43 (ст. 49 ЛД) Договору про ЄС. Стаття 43 (ст. 49 ЛД) Договору про ЄС надає підприємствам право на свободу визначення місця ведення діяльності. Стаття 48 (ст. 54 ЛД) Договору про ЄС встановлює, що компанії держав-членів можуть вимагати надання їм вищевказаного права нарівні з фізичними особами. При цьому це право включає в себе право комерційної присутності компанії в іншій державі-члені; конкретна форма реалізації права на вибір місця розташування (у вигляді дочірнього підприємства або постійного представництва) не повинна зумовлювати дискримінації. Таким чином, Директива 90/435/ЄЕС повинна застосовуватися й щодо виплат дивідендів постійного представництва (хоча на практиці застосування положень Директиви 90/435/ЄЕС до постійних представництв може бути досить проблематичним). Ця точка зору знайшла своє відображення в прийнятих змінах до Директиви 90/435/ЄЕС.

У грудні 2003 р. до Директиви 90/435/ЄЕС внесли низку поправок, які передбачали:

- зниження необхідної частки участі з 1 січня 2005 р. до 20%, із 1 січня 2007 р. до 15%, із 1 січня 2009 р. до 10%;

- розширення кола компаній, на які поширюється дія Директиви 90/435/ЄЕС;

- дія Директиви 90/435/ЄЕС була поширена на Європейське товариство та Європейське кооперативне товариство;

- поширення дії на тих нерезидентів, які згідно із законодавством країни-джерела виплати доходу розглядаються як фіскально транспарентні, тобто не є самостійними платниками податку на прибуток; при цьому прибуток підлягає оподаткуванню безпосередньо в учасників таких організацій, однак згідно із законодавством держави свого податкового резидентства вони є платниками податку на прибуток;

- поширення податкового кредиту, що надається материнській компанії, не тільки на прямо контрольовані, а й на побічно контрольовані компанії за умови дотримання передбачених Директивою 90/435/ЄЕС критеріїв на кожному рівні ланцюжка;

- поширення дії Директиви 90/435/ЄЕС на постійні представництва компаній, у тому числі на ситуації, коли розподіляються дивіденди від дочірньої компанії, заснованої на території однієї держави-члена ЄС, на користь материнської компанії, що знаходиться в тій же або іншій державі-члені та має постійне представництво в третій державі, на балансі якої перебувають акції дочірньої компанії.

Преамбула до Директиви 2003/123/ЄС, яка містила зміни до Директиви 90/435/ЄЕС уточнювала, що Директива 90/435/ЄЕС застосовується до дивідендів та іншого розподілу прибутку. При цьому, оскільки Директива 90/435/ЄЕС не містить визначень ні терміна «дивіденди», ні терміна «розподіл прибутку» (як, власне, і терміна «прибуток»), вона припускає, що рішення про те, чи підпадають ті чи інші виплати під її дію, прийматиметься самими державами-членами з урахуванням конкретних обставин справи.

Незважаючи на внесенні 1 січня 2005 р. поправки до Директиви 90/435/ЄЕС деякі питання все-таки залишаються невирішеними. Прикладом однієї з проблем є розподіл дивідендів від дочірньої компанії, заснованої на території однієї держави-члена, на користь материнської компанії, що знаходиться в іншій державі члені й має постійне представництво в державі, на балансі якої перебувають акції дочірньої компанії, що не підпадають під сферу дії Директиви з відповідними доповненнями та змінами. Преамбула до Директиви 90/435/ЄЕС вказує на те, що це питання можна вирішити на національному рівні.

Деякі проблеми пов'язані також з імплементацією положень Директиви 90/435/ЄЕС державами-членами. Зокрема, п. 2 ст. 1 Директиви 90/435/ЄЕС передбачає можливість застосування національного законодавства або положень міжнародних договорів держав-членів всупереч положенням Директиви 90/435/ЄЕС із метою уникнення зловживань та ухилення від сплати податків. Положення національного законодавства, засновані на статтях Директиви 90/435/ЄЕС не завжди відповідають їй. Найчастіше її застосування обумовлюється дотриманням вимог, не передбачених нею. Так, положення Директиви 90/435/ЄЕС можуть не застосовуватися до компаній, що належать особам, які є резидентами держав-членів ЄС, тому що створення подібних компаній для цілей застосування положень Директиви 90/435/ЄЕС може вважатися недобросовісною податковою практикою за відсутності доказів на користь протилежного.

Нарешті, Директива 90/435/ЕЕС загалом не застосовується до виплат дивідендів акціонерам-фізичним особам. Таким чином, інтереси інвесторів-фізичних осіб не захищені. Часто це призводить до додаткового податкового навантаження, що включає в себе податок, що стягується в джерела. Додаткове податкове навантаження виникає фактично у всіх державах з імпутаційною системою та в деяких державах із класичною системою (Австрія та Бельгія). Разом із тим фізичні особи можуть володіти істотними частками в компаніях, і оподаткування акціонерів-фізичних осіб є серйозним чинником для планування бізнесу.

25 листопада 2013 р. Європейська комісія опублікувала проект поправок до директиви ЄС про материнські й дочірні компанії, покликаний боротися з ухиленнями від сплати податків в Європі. Деякі компанії використовували прогалини в Директиві, щоб уникнути сплати будь-яких податків в цілому. У зв'язку із цим Європейська комісія запропонувала зміни в частині гібридних фінансових інструментів у межах застосування Директиви, а також введення загального правила, спрямованого проти ухилення від сплати податку (anti-abuse rule), щоб захистити функціонування нормативно-правового акта.

По-перше, зміни торкнулися гібридних фінансових інструментів – видів боргових інструментів, що мають змішані характеристики боргу й капіталу. Юридична форма таких інструментів може являти собою акціонерний капітал, а також різні види зобов'язань та їх комбінації. Гібридний інструмент класифікується як власний капітал у юрисдикції інвестора, проте як борговий інструмент у юрис-

дикції країни об'єкта інвестицій. Мета – отримати податкове вирахування для процентних витрат із одночасним звільненням доходу від податку на рівні материнської компанії.

По-друге, було оновлено правило, спрямоване проти ухилення від сплати податку (anti-abuse rule). Держави-члени ЄС повинні прийняти універсальний механізм, що дозволяє виявляти штучні схеми, використовувані для ухилення від сплати податку під час розподілу дивідендів. Таким чином, розподіл дивідендів буде обкладатися податком на основі реального економічного змісту операцій.

Зокрема, міжнародній групі компаній, що використовує гібридні інструменти кредитування, буде відмовлено у звільненні від оподаткування в державі, у якій материнська компанія є резидентом, якщо платежі віднімаються у вигляді витрат в іншій державі-члені ЄС, у якій дочірня компанія є резидентом. Інакше кажучи, якщо гібридний платіж за кредитом віднесено до витрат у державі-члені ЄС дочірньою компанією, це означає, що він повинен обкладатися податком у державі материнської компанії.

Висновки. Така схема спрямована на групи компаній, що розміщують проміжну холдингову компанію в ЄС, яка реально не існує в такій країні. Інакше кажучи, компанія – «поштова скринька», створена фактично тільки для можливості використання більш низьких податкових ставок податку. Проект поправок вказує на низку факторів, які можуть бути використані державами-членами ЄС під час визначення того, чи є схема штучною. Нові правила набувають чинності вже із цього року.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union // Official Journal of the European Union. – 2008. – № 5. – P. 115.
2. Council Directive 90/435/EEC of 23 July 1990 // OJ. – 1990. – L. 225. – P. 6–9.
3. Income and Corporation Taxes : Act. – 1988. – Part X : Loss Relief and Group Relief. – Chapter IV : Group Relief.
4. Proposal for a Council Directive amending Directive 90/435/EEC on the common system of taxation applicable in the case of parent companies and subsidiaries of different Member States CCM(2003)462 final – 2003.0179(CNS), Commission of the European Communities, Brussels, 29.07.2003; Opinion of the European Economic and Social Committee on the 'proposal for a Council Directive amending Directive 90/434/EEC of 23 July 1990 on the common system of taxation applicable to mergers, divisions, transfers of assets and exchanges of shares concerning companies of different Member States' (COM(2003)613 final – 2003/0239 CNS) // OJ. – 2004. – С. 110. – P. 30–33.